

י"א שבט, תשפ"ה
9 פברואר, 2025

עובדות ועובדי רשת אורט היקרים,

אתמול זכינו לרגע נוסף של אור, בתוך תקופה מאתגרת – שלושה חטופים שבו הביתה. אך לצערנו, 76 מבנינו ובנותינו עדיין בשבי, ומשפחות רבות ממשיכות לחיות בחרדה יומיומית. התקופה הזו, על כל המורכבות שבה, מעמידה אותנו מול שאלות של זהות, ערכים, ואחריות הדדית. היא דורשת מאיתנו לא רק להתבונן למציאות בעיניים פקוחות, אלא גם לבחור כיצד אנו פועלים בתוכה.

בתוך המורכבות הזו, אני רוצה לחזור למילותיו של ברל כצנלסון (שעל שמו בין השאר נקרא הישוב בארץ), במאמרו "בגנות המבוכה ובזכות הטיח", שנכתב ב-8 ביולי 1940, הוא התמודד עם שאלה הרלוונטית אלינו גם היום: כיצד ראוי להגיב במציאות מטלטלת ומורכבת? על ההכרח לפעול נגד קיבעון מחשבתי ועל הצורך לפעול ולבנות מתוך נחישות ואמונה בעתיד. כצנלסון הבחין בין סימני השאלה – אותם רגעים של ספק והתלבטות, שהם חלק בלתי נפרד מהתהליך החינוכי והאנושי – לבין סימני הקריאה המסמלים נחישות, מחויבות ומעשה. הוא הזהיר מפני המבוכה המוחלטת שעלולה לשתק אותנו, אך גם מפני פעולה עיוורת, נטולת חשיבה ביקורתית. המסר שלו ברור: עלינו למצוא את האיזון בין ההתבוננות ושאלת השאלות, לבין היכולת לקבל החלטות ולפעול.

גם ברשת אורט אנו מתמודדים עם אתגרים רבים. לצד סימני השאלה שעלינו להציב בתוך המציאות המורכבת, אנו מחויבים להציב גם את הכיוון לעתיד, ולעבור מהעיסוק במה שהיה, לעיצוב מה שיהיה. לכן, בתקופה האחרונה אנו מובילים תהליך אסטרטגי משמעותי, שיבטיח את השפעתנו ורלוונטיות החינוך בשנים הקרובות. התהליך מתמקד בשלושה מהלכים מרכזיים:

1. **להמשיך להיות בית לבוגרות ולבוגרים שלנו** – אנו מחויבים להישאר בקשר עם בוגרינו, ללוות אותם גם לאחר סיום הלימודים ולשמש עבורם מקור של תמיכה, ידע וקהילתיות. החינוך שלנו לא מסתיים בגיל 18, הוא ממשיך לאורך החיים.

2. **לחזק ולקדם מודל רשותי בחינוך** – מתוך תפיסה שבית הספר הוא לא רק מוסד חינוכי, אלא עוגן קהילתי וחלק מרצף חינוכי-חברתי רחב. אנו מבססים שותפויות אסטרטגיות עם הרשויות המקומיות, כדי להבטיח חינוך איכותי, רציף ורלוונטי.

3. **לקדם פדגוגיה רלוונטית בעולם משתנה** – אנו מחויבים לפתח שיטות הוראה חדשניות, המותאמות למציאות דינמית, כך שהתלמידים שלנו לא רק יעמדו באתגרי ההווה, אלא גם יובילו את עתיד החברה והמשק.

בימים מורכבים אלו, מוטלת עלינו החובה להמשיך להיות אנשי חינוך ששואלים, מתבוננים ובונים. עלינו להיות דוגמה אישית – בפעולה, בחדשנות ובחיוזק תחושת האחדות והערבות.

י"א שבט, תשפ"ה
9 פברואר, 2025

ההדדית. נמשיך לפעול מתוך ידיעה כי החינוך הוא כוח משמעותי בעיצוב החברה, וכי בידינו היכולת להשפיע על המציאות ולבנות עתיד טוב יותר.

דווקא ברגעים כאלה, כשנדמה שהמבוכה גוברת, תפקידנו הוא להציב לא רק סימני שאלה, אלא גם סימני קריאה של תקווה, עשייה ומחויבות. עלינו להמשיך ולחנך לערכים של אחריות, מנהיגות, וחתימה לשינוי – להאמין שתפקידנו אינו רק ללמד, אלא גם לבנות חברה צודקת, מלוכדת וחזקה.

אני מודה לכל אחת ואחד מכם על העבודה המסורה, על המחויבות לחינוך ולעתיד ילדינו ועל היותכם עמוד התווך של דור המחר. נמשיך יחד, מתוך אמונה בדרך וביכולתנו להשפיע.

בברכה,

רז פרויליך
מנכ"ל רשת אורט

י"א שבט, תשפ"ה
9 פברואר, 2025

בזכות המבוכה ובגנות הטיח

ברל כצנלסון

בכינוס מדריכי עליית הנוער. ב' בתמוז ת"ש

דובר אצלכם הרבה בגנות **המבוכה**. קבלו על כך שהיא מצויה לא רק בנוער, כי אם גם בין המדריכים. והיו מי שפסלו להדרכה את מי שמודה במבוכתו, מי שאמר: מדריך הנבוכ באמונתו הסוציאליסטית – פסול להדרכה; ומי שאמר: מדריך הנבוכ באמונתו בנצח ישראל – פסול להדרכה. מי שאומר כך ודאי רואה עצמו משורייך מכל מבוכה.

ובבואי לדון אתכם בדבר לא אעלים כי אינני רשאי להתפאר בשריון. לא טוב אנכי **מאחי**. אינני מחוץ למבוכה. ומן הראוי כי לא יסתיר אדם **מעצמו** את מבוכתו.

ומדוע לא נהיה נבוכים? בני-אדם ראו את מיטב האידיאלים האנושיים – תמצית תרבות הדורות – מנופצים ומחוללים ומגוֹאֲלִים. האומנם לא יהיו נבוכים?

הדור אשר ירש מקודמיו את ערכי המדע וההומניזם והליברליזם והדמוקרטיה, וגילה את פגימותיהם וראה בקלקלתם, וביקש את תקנתם באידיאל הסוציאליסטי, ונפשו דבקה בו, והנה – בן דור אחד נתאכזב קשות בנושאיו ובמגשימיו **מכל** הסוגים. האומנם לא יהיה נבוכ?

הדור אשר ראה עצמו עולה במעלות-האדם, לדעת ולבינה, לגבורה, לחירות, לאמת, והנה הוא רואה את האדם בנפילתו לתוך כל שערי הטומאה והעבדות והפחדנות והכזב והבגידה והבערות – ממש ו"שח גבהות אדם" – האומנם לא יראה עצמו מופה ונזוף? וזה בן-הדור, אשר נפשו נשמרה מן הטומאה, האומנם לא יהיה נבוכ?

הדור אשר דגל בשחרור העמים, הפיר בעצמתה של ההנהגה הלאומית, האמין בכוחה המשחרר של האידיאה הלאומית, והנה הוא רואה מה **עשו** עמים מחירותם, עד מה הפכו לכזב את דברי חוזה שחרורם, ועד היכן מגיע סילופה וטירופה של האידיאה הלאומית בימינו.

הדור אשר האמין במעמד הפועלים שהוא המעמד **האחרון העתיד לבטל כל מעמד ולחסל כל שעבוד** וכל פריבילגיה ולעשות את האדם בן-חורין ואמין ואמיתי ושווה-ערך, והנה הוא רואה בעיניו את היצרים המעמדיים בסילופם ואת האידיאה המעמדית בשלטונה, שלטון המתכחש לכל הבטחותיה ומתקלס בכל ערכיה, ואת מעמד הפועלים העצום במצוקתו האיומה ובמשברו הגדול, – מדוע לא יהיה נבוכ? האומנם לא נפגע במעמקיו?

וחוששני לומר: כשרואה **אני אדם מתהלך בינינו כמי שתירץ את כל הקושיות והפרכות, או כמי ש"מורה נבוכים"** חדש חובר למענו ונתון בחיקו, או כמי שאינו זקוק גם לכך, באשר דעתו הצלולה לא ידעה מבוכה מעולם – הריני מהרהר אחריו שמא הוא חי פעולמות אחרים, מחוץ לעולם-הבכא שלנו ולתהפוכותיו וליסוריו ולתקוותיו הגזולות, או שמא הוא משביע נפשו בלעיסת-גירה שהיא היא המישרת כל הדורים. ואשר לי, טובה לי נפש נבוכה ותועה ובלתי-נרגעת מנפש אשר מוס אין בה והיא שוקטת, גם היום, על אמיתותה.

י"א שבט, תשפ"ה
9 פברואר, 2025

לפני זמן-מה ניגש אלי אדם צעיר, מן האמונים עלי-התנועה, ושפך לפני ביקורת חמורה – וגם צודקת – על כמה עניינים אצלנו. הוא דיבר רתת: מדוע משאירים דברים ללא תקנה. הביע נכונות לעשות את אשר ידרש ממנו. ולכל אלה הקדים ואמר: תדע שחדלתי להאמין בסוציאליזם, בצדק, ביושר.

הגיע לידי שיר, שהממני בקדרותו: עולה חדש מביע את מר יאוש מפגישתו עם הארץ. שנים נשא נפשו ליום זה, למד עברית, הלך למקום הכשרה, חלם בהקיץ, ובבואו הוא מוצא והנה **לבו במערב** – הוא דבק בארץ החורגת-הצוררת, בנופה ובלשונה, ופה לו נכר, זרה לו הלשון, סתומים השמים, גם הצמח והאבן מתנכרים לו.

אודה, וידיים אכזריים אלה יקרו לי מכמה הכרזות-אמונים אשר כזבן נושר מן השפתיים. כי האמת שבנפש קודמת לאמונה, ואם הנפש הושברה מנין תהיה האמונה שלמה? ומה בצע ב"אני מאמין" אם האדם כוזב?

ופונה אני אל התנ"ך, הספר האקטואלי תמיד ואקטואלי ביותר בימינו. ספר-האמונה איננו מעלים כלל את המבוכה ואיננו מחפה עליה. ירמיהו, נושא דבר-האמונה, מדבר משפטים אל ה' וזועם: מדוע דרך רשעים צלחה? הלא זאת המבוכה מאז ועד ימינו, ימי היטלר הרשע. והתנ"ך איננו מוחק את השאלה, וגם אינו מתרץ אותה. והנה: ספר איוב, ספר האמונה במבוכתה ובמכאובתה, בשאגתה ובהתקוממותה נגד התירוצים המוגשים לה. והספר כולו אומר: לא בתירוצים ה'. "ויאמר ה' אל אליפז התימני: חרה אפי בדך ובשני רעידך כי לא דיברתם אלי נכונה כעבדי איוב".

בני-איוב אנחנו ולא רעי איוב. מוטב איפוא שנדע כי נבוכים אנחנו. מוטב שנחיה את המבוכה במלוא פוחזותינו הנפשיים משנחפה עליה. מי שלא מתחמק ממנה ומפיט בפניה – הוא הנאבק עמה.